Αντέχνα

Μυτιληναίων Λόγος • Τέχνες • Πολιτισμός

κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος»

Εκδότης - Διευθυντής: Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

ΜΑΚΗΣ ΑΞΙΩΤΗΣ

12 ΙΟΥΝΙΟΣ '09

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Μοιράζεται χάρισμα

Μάκης Αξιώτης Μαρ 09

Το άλλοτε «Καστρέλι», 1929 (1)
και το «Άγαλμα της Ελευθερίας», 2009 (2)

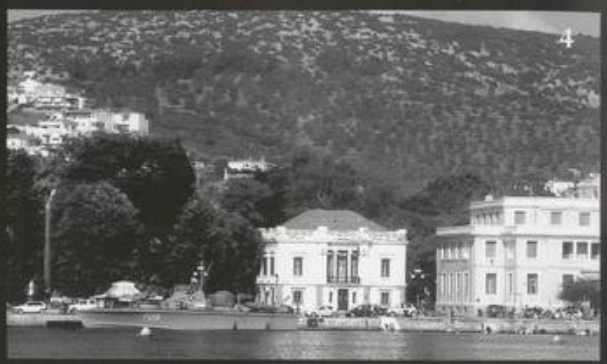
Το «Δημαρχείο Μυτιλήνης» τότε, 1911 (3)
και σήμερα, 2009 (4)

Η Μυτιλήνη
του ΧΘΕΣ και του ΣΗΜΕΡΑ ...

*

Η ισοπέδωση της ιστορικής μνήμης...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 «40 ΧΡΟΝΙΑ χωρίς τον Στράτη ΜΥΡΙΒΗΛΗ», της Δ/νσης

4 *«Σίγρι 1944, στα χωριά μας που ξαίμαξαν».* Ποίηση του **Πάνου Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ**

5 *«Γράμμα στη Σαπφώ».* Ποίημα του **Φαίδωνα ΘΕΟΦΙΛΟΥ**

6 *«Οι μουσικές του Αιγαίου και αι νήσοι των Μακάρων»* του **Θεοφάνη Α. ΣΟΥΛΑΚΕΛΛΗ**

8 *«Λίγες σκέψεις για την Τέχνη»* του **Μάκη Σ. ΑΞΙΩΤΗ**

10 *«Η μουσική υπό καθεστώς πίεσης»* του **Παράσχου Θ. ΜΑΝΙΑΤΗ**

12 *«Ποικίλα φιλολογικά της Μυτιλήνης»* – Η συμβολή του ΦΟΜ στη λογοτεχνία – του **Κώστα Γ. ΜΙΣΣΙΟΥ**

Εξώφυλλο ☆ *«Φανάρι Μυτιλήνης»* Ακουαρέλλα του **Μάκη Σ. ΑΞΙΩΤΗ**

☆ Του ιδίου 3 έργα ζωγραφικής 8-9

Λογότυπο ☆ *« ά σελάννα »* της ζωγράφου **Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ**

Οπισθόφυλλο ☆ *«Φωτό: Εκδηλώσεις ΦΟΜ* 16

Εσωτερικές σελίδες

☆ Σκίτσα ☆ **Μιλ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ,** 3
☆ **Αντ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ,** 4-5
☆ **Μάκης ΑΞΙΩΤΗΣ** 8
☆ **Μάρω ΜΙΣΣΙΟΥ** 12
☆ **Grig. ANDRIOUTSA** 13

☆ Φωτογραφίες ☆ **2** φωτο *«Μυτιλήνης 1911»* Συλλογή παλιών φωτο Αρχείο **Μπ. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗ** και **2** δικές του φωτο της *σημερινής Μυτιλήνης* 2
☆ **4** άλλες φωτο στις εσωτερικές σελίδες 6, 13, 14

Ασέληνα

ΤΕΥΧΟΣ 12ο

7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2009

Κυκλοφορεί δωρεάν κάθε δεύτερη Πανσέληνο

*

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
«Ο Θεόφιλος» (1977)

Θέατρο ΦΟΜ: Οδός Σαμοθράκης 3

Δ/νση: Ταχ. Θυρ. 68 • 811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελητής
ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ,
Πρόεδρος ΦΟΜ
Mob: (+30) 6977922979
Τηλ. & Fax ΦΟΜ: (+30) 22510 43533

e-mail: seftelis@yahoo.gr

*

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση
PROMOLINE A.E.
Αγ. Ειρήνης 7 • 81100 Μυτιλήνη
Τηλ. & Fax:22510 44054

e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Παρακαλούμε οι συνεργασίες - κείμενα προς δημοσίευση να είναι **σύντομα και περιεκτικά** ει δυνατόν σε ηλεκτρονικό αρχείο

*

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του περιεχομένου του περιοδικού μόνο με ονομαστική αναφορά του τίτλου του

*

ISSN: 1791-4272

Αριθμός Αδείας ΕΛ-ΤΑ 8217

40 χρονια, χωρίς τον Στράτη Μυριβήλη (1969 – 2009)

Εκδηλώσεις
«Τιμής και Μνήμης»
στο Δήμο Μήθυμνας και
στο γραφικό χωριό του τη Σκαμιά,
τη «Μουριά», όπως τόλεγε.

Στράτης ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ
(1892 - 1969)

(Σκίτσο: Μίλ. Παρασκευαΐδη)

Ο *ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ Στράτης ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ*— σημειώνει ο Παν. Σκορδάς — *για μας τους Λέσβιους είναι μια εμβληματική μορφή των Γραμμάτων μας, από τους βασικούς πρωταγωνιστές της "Λεσβιακής Άνοιξης", που συνέδεσε το όνομά του και το έργο του με το νησί, και το πρόβαλε πανελλαδικά και παγκόσμια».*

Με αφορμή τη συμπλήρωση 40 χρόνων από το θάνατο του Στρατή Μυριβήλη, ο Δήμος Μήθυμνας και οι Σύλλογοι Σκαμιωτών: «Παναγιά η Γοργόνα» και «Γυναικών Σκαμιάς — Η Αγία Φωτεινή» διοργανώνουν την **Παρασκευή 24 Ιουλίου 09** στη Σκαμιά εκδήλωση με θέμα: **«Στράτης Μυριβήλης - Χρωματιστά Βιβλία»**.
Μια **θεατρική παράσταση** - συμπαραγωγή του ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου και του Καλλιτεχνικού Οργανισμού «Κοχύλι», σε σκηνοθετική επιμέλεια του **Στρατή Πανούργου**. Κείμενα θα διαβάσουν : οι ηθοποιοί Ναταλία Στυλιανού, Νίκος Γκεσούλης, Στρατής Πανούργος, ενώ τη μουσική επιμέλεια και εκτέλεση έχουν αναλάβει ο Γιάννης Ψειμάδας και η Λήδα Ξυδιά.

ΕΠΙΣΗΣ την **Τετάρτη 19 Αυγούστου ΄09**, στο Συνεδριακό Κέντρο Μήθυμνας, ο Δήμος και η «Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Μήθυμνας» στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της για τα **150 χρόνια λειτουργίας της** και τον χαρακτηρισμό της ως **«Ιστορικής» (1859 - 2009)**, διοργανώνουν «Βραδιά Τιμής και Μνήμης: **40 ΧΡΟΝΙΑ, χωρίς το ΣΤΡΑΤΗ ΜΥΡΙΒΗΛΗ (1969 - 2009)**» με ομιλητή τον **Αλφόνσο ΔΕΛΗ,** λογοτέχνη, φίλο του συγγραφέα, με θέμα: **«Στους δρόμους του Στράτη Μυριβήλη»**.

Τη βραδιά πλαισιώνουν :

★ Ηχητικό ντοκουμέντο - ο συγγραφέας διαβάζει αποσπάσματα από το χρονογάφημά του *«Θεοφάνεια»*.
★ Προβολή φωτογραφιών από τη ζωή του.
★ Παρουσίαση ανέκδοτου χρονογραφήματος του Στράτη Μυριβήλη.

Το παραπάνω πρωτότυπο υλικό παραχωρήθηκε ευγενώς από την κόρη του συγγραφέα, κ. Δροσούλα Μυριβήλη - Αγγελοπούλου και την εγγονή του, κ. Χριστίνα Αγγελοπούλου.

*Ο **ΦΟΜ** και το περιοδικό του **«ά σελάννα»** συγχαίρουν τους συντελεστές - συνδιοργανωτές των εν λόγω εκδηλώσεων για το κουράγιο τους να μας χαρίσουν, μέσα σε μια «Φεστιβαλοκαρναβαλική Λέσβο» τις παραπάνω «ξεχωριστές τους παρουσίες». Δείγμα σοβαρότητας, και ευθύνης.*

Η Διεύθυνση

Πάνος Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

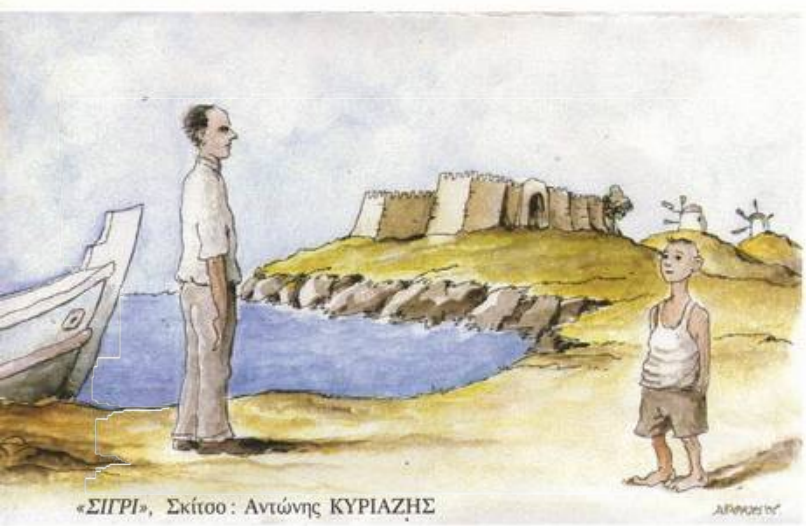
Σίγρι, 1944. Στα

Ο απάνεμος ο κόρφος, ο λαχταριστός,
Φάνηκε, στην τέταρτη μονάχ' αυγή !
Μεσ' απ' τη θολούρα των κυμάτων,
Πού 'λεγες δεν έχουν τελειωμό.
Συντρίμμια! Κουρέλια ανθρώπινα.
Από του χάρου τα νύχια γλυτωμένοι.
Ριχτήκαμε στη μάνα γη και τη φιλήσαμε,
Μ' ευγνωμοσύνη απέραντη ...

Ξαπλώσαμε κατάχαμα στην τύχη, μπρούμυτα
Τα μάτια κλείσαμε ευθύς, να ηρεμήσει ο λογισμός,
Ο ύπνος βάλσαμο να χύσει λίγο,
Στο χιλιοπληγωμένο μας κορμί.
Το σύστημα των νεύρων, να ξανάβρει τον ρυθμό του,
Και μεις, τον εαυτό μας !..

Κατάκορφα σαν χτύπησε καυτός, ο ήλιος του μεσημεριού,
Ξυπνήσαμε !..
Μ' αίστησες και μυαλό αργόσυρτα να βγαίνουν απ' το λήθαργο
Και το κορμί, τα δικαιώματά του να ζητά :
Νερό, Ψωμί, Ξεσκέβρωμα ...

Σαν χτες, π' αφήσαμε την πόλη τη μεγάλη, την πολύχρωμη.
Εκεί η ζωή όπου κυλά, γοργά και σπάταλα ...
Ξεφάντωμα της κίνησης και του θορύβου !
Και τώρα εδώ, στην Ερημιά, τη Μοναξιά ...
Γύρω μας,
Βράχια κι άγονη γης ξερή κοκκινωπή ...
Ερημοτόπι!
Πιο πέρα, σκόρπιοι ανεμόμυλοι !
Ρημαγμένο, κάστρο παλαιό και σπίτια λιγοστά ...
Όμως ζωή καμιά !
Άνθρωποι τάχα δεν υπάρχουν ;
Μήπως δεν έμαθαν τον ερχομό μας ;
Μη δεν εμάντεψαν, το πόσο μας τυράννησε,
η τρήμερη φουρτούνα του πελάγου ;
Φοβέρα, ποια, τους διώχνει μακριά μας ;
Χολερόβλητοι δεν είμαστε δα, όσο κι αν μοιάζουμε !

«ΣΙΓΡΙ», Σκίτσο : Αντώνης ΚΥΡΙΑΖΗΣ

η, ναι, μονάχα αυτήν ζητούσαμε, (τ' ορκίζομαι)
Τρεις νύχτες τώρα αγωνίας.
Μα να, που τώρα μας τρόμαζε, η ερημιά ...
Σκαλώνουμε ανυπόμονα το βράχο,
Προς τον οικισμό :
Παντού μεγάλη μοναξιά, ασήκωτη ...
Το κάστρο έρημο, σαν κουρσεμένο από αιώνες.
Οι ανεμόμυλοι ακίνητοι, σαν από χρόνια χαλασμένοι
Άδειοι δρόμοι, πόρτες κλειστές, γκρίζο παντού!
Τοίχοι βουβοί, σαν νά 'πεσε θανατικό.
Ακούραστο το βουητό του πελάγου,
Ξέμακρος, μονότονος, μοναχικός αχός ...

Ο Π.Α. γεννήθηκε το 1923 στη Βρίσα - Λέσβου. Νομικός - δικηγόρος. Επίτ. Πρόξενος Γαλλίας. Ενεργός πολίτης· με «μαχητικότητα» στα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα της Μυτιλήνης. Τα βιβλία του : «Πέτρινα χρόνια», «Ημερολόγιο Κατοχής» περιέχουν ντοκουμέντα - μαρτυρίες απ' τα χρόνια της «Κατοχής», «Αντίστασης» και της «Μεταπολεμικής» περιόδου.

Θύμησης

χωριά μας που ξαίμαξαν

Ένα παραθυρόφυλλο τρίζει αναπάντεχα στο διάβα μας !
Όλων τα μάτια μας τραβώντας καταπάνω του, με μιας !
(Αλοίμονο! Τρίξιμο πικρό κλεισίματος, ήταν ...)
Ένα παιδί μονάχο περπατά, αργά σαν γεροντάκι πρόωρο.
Στενή μια μόνη πόρτα κάπου επιτέλους ανοιχτή.
Είν' ένα μαγαζί !..
Μόλις που κατορθώνει να το πει, μια ξέθωρη ταμπέλα
Λίγο το φως στο βάθος του,
Και σκοτεινά δυο τρία πρόσωπα, που μέσα του κινούνται
(Πανάρχαιη ελαιογραφία, ακαθάριστη από αιώνες !)
Μανάβικο, μπακάλικο, ψωμάδικο, μαζί!
Σήμερα και «κρεοπωλείον»,
γιατ' είναι Κυριακή !..
(Κι ας τις ξεχάσαμε εμείς, τις μέρες, στη φουρτούνα)
Πιο πέρα, ένας καφενές !
Βρώμικα τζάμια, λίγδα γεμάτα τα τραπέζια, μύγες λαός !
Γέροντες που νυστάζουν, οι πελάτες.
Κι ο καφετζής κοιμάται στο τεζιάκι, του καλού καιρού ...

Να καταδίκασε ποιος, τούτους να ζούνε τους ανθρώπους
εδώ, μέσα στην πύρινη ερημιά ;
Κάτω απ' τον ήλιο τον καυτό, τον εκτυφλωτικό, τον ανελέητο ;
Ή, μες τη χειμωνιά, την παγωνιά ;
Αντάμα με τη φτώχεια, χωρίς ελπίδας ζεστασιά καμιά ;
Φτωχή η γης, ζωή αναιμική, ζωή που σβήνει ανέλπιδα ...

Πόλη, σύγχρονε δράκε του παραμυθιού,
Σαν πολυπόδαρο τέρας που θεριεύουν τα πλοκάμια σου,
Με ξένες σάρκες, μέρα τη μέρα ...
Αίμα λίγο, δεν άφησες στον αιμοδότη σου ; ■

* *Ο Φ.Θ. γεννήθηκε στη Μυτιλήνη. Ποιητής βραβευμένος, με πλούσιο πεζογραφικό, δοκιμιογραφικό, συγγραφικό έργο.*

*Φαίδων ΘΕΟΦΙΛΟΥ **

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ ΣΑΠΦΩ

Θυμάσαι κοντινή ξαδέρφη

το Καλοκαίρι που πήγαινε μπροστά
μ' ένα τσαμπί, στα χέρια του, σταφύλι ;

Τη Μεγάλη Μάνα που κρατούσε απ' το χέρι
το Φθινόπωρο με τα υγρά του μάτια ·

που 'χε στην αγκαλιά της το Χειμώνα
να της βυζαίνει αχόρταγα το στήθος

και στην κοιλιά την Άνοιξη
να τεντώνει, πράσινα την υγεία της ;

Ταίριαζε τότε το φιλί παντού
όπως κι οι μενεξέδες ...

Τα κορίτσια δίπλα στη θάλασσα
κολυμπούσαν στο φως
γλιστρούσαν σε σκέψεις αρσενικές .

Η Ελένη άνοιγε τα δώρα της .

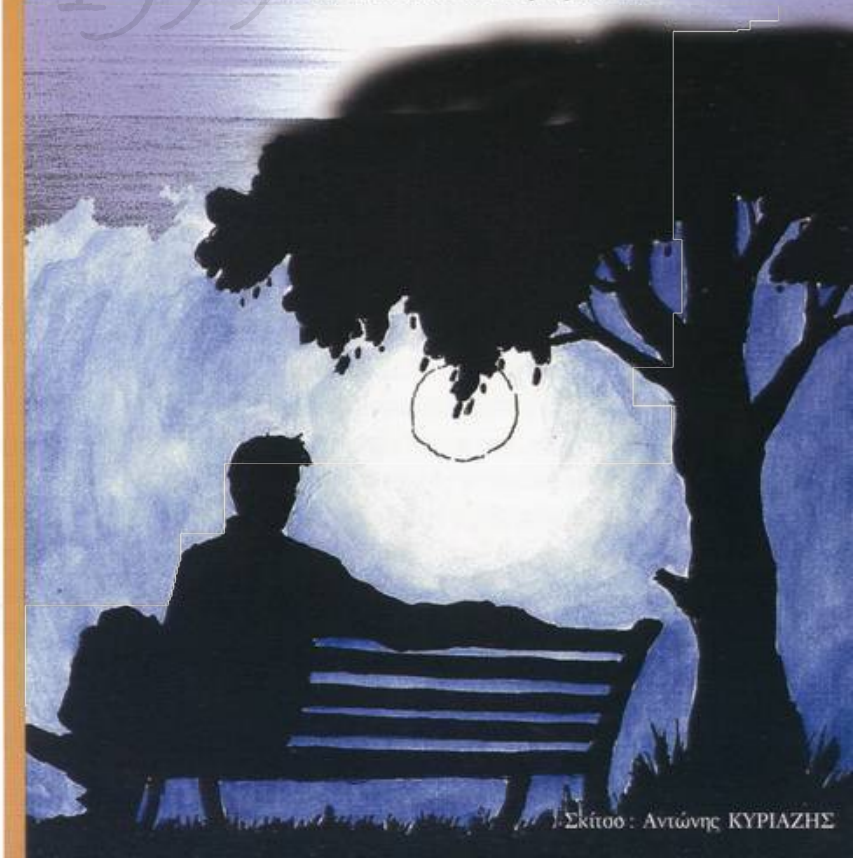
Η Ευτυχία γύμνωνε το σώμα της
με τα γράμματα του ονόματός της .

Η Θάλεια έπλαθε τ' αμυγδαλωτά
με τα λευκά της χέρια .

Η Ιωάννα ψηλάφιζε
τη γύρη της εφηβείας της .

Εσύ ξαδέλφη, λίγο πριν να φανεί πανσέληνος ,
ράντιζες τα σεντόνια αρώματα ...

Και κει στην άκρη τ' ουρανού ,
ο Θάνατος να σκάει από τη ζήλεια ...

Σκίτσο : Αντώνης ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Οι μουσικές του Αιγαίου

«Οὐδέν δέ ἀκριβέστερον τήν εὐφυΐαν καί
ζωηρήν φαντασίαν ἔθνους τινός σχοῦσα κοιτίδα
αὐτήν τήν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, τήν συναισθητικήν τῆς ψυχῆς δύναμιν,
παράγεται ἐκ τῶν βαθυτάτων αὐτῆς αἰσθημάτων,
καί ἐν ᾗ τό πνεῦμα ἐκφράζει ὑποκειμενικῶς ἑαυτό δι' ἑαυτοῦ».

Φιλοσοφικαί μελέται Π. Βράιλα Αρμένη, 1864. Κεφ. περί Μουσικής, σελ. 164.

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΙΟΛΙΚΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ για τη Λέσβο, οι έποικοι του νησιού διακρίνονται σε δύο ομάδες: τους **Μάκαρες** και τους **Πενθίλιδες**. Οι Μάκαρες, από τους οποίους προήλθε και η ονομασία της τοποθεσίας Μάκαρα στην είσοδο του κόλπου της Καλλονής, ήταν σύμφωνα με το σχετικό μύθο «λαοί ἠθροισμένοι, οἱ μέν Ἴωνες, οἱ δέ ἐξ ἄλλων ἐθνῶν παντοδαπῶν συνευρηκότες». Ο αρχηγός τους **Μάκαρ** ή **Μακαρεύς**, απόγονος του ήρωα των Αιολέων Αιόλου, είχε πέντε θυγατέρες, τη **Μυτιλήνη**, τη **Μήθυμνα**, την **Ίσσα**, την **Άντισσα** και την **Αρίσβη**, προς τιμήν των οποίων έχτισε τις ομώνυμες πόλεις της Λέσβου. Είχε επίσης και τέσσερις γιους, τον **Έρεσο**, τον **Κερδόλαο**, το **Νέανδρο** και το Λεύκιππο, με τους οποίους εποίκισε τη Χίο, τη Σάμο, τη Ρόδο και την Κω. Έτσι, τα νησιά αυτά μαζί με τη Λέσβο ονομάσθηκαν **«νήσοι Μακάρων»**.

Η απαρχή της μουσικής ιστορίας του Αιγαίου χάνεται στο μύθο, συνυφασμένη με τη γέννηση του Δία, πατέρα των θεών και του Απόλλωνα, του θεού του φωτός και της μουσικής. Η ελληνική μυθολογία τοποθετεί τη γέννηση της μουσικής και του χορού στην Κρήτη. Είναι γνωστός ο μύθος για τους Κουρήτες στο βουνό της Ίδης. Αργότερα, ο άρχοντας πλέον του Ολύμπου, Δίας, έσμιξε με τη Λητώ η οποία, σε ένα ξερό βράχο που έπλεε ατέρμονα στη θάλασσα, γέννησε τον Απόλλωνα. Το ακινητοποιημένο από το Δία νησί στο κέντρο του Αιγαίου ονομάστηκε Δήλος (δηλ. «Λάμπουσα»). Ο θεός της μουσικής, σμίγοντας με τη Μούσα της ουράνιας αρμονίας, την Ουρανία, γέννησε το μεγαλύτερο μουσικό της ελληνικής μυθολογίας, τον **Ορφέα**, που και αυτός συνδέθηκε, ακόμη και με το θάνατό του, με το Αιγαίο. **Το κεφάλι και η λύρα του, που πέταξαν στη θάλασσα οι Μαινάδες, οδηγήθηκαν στη Λέσβο,** όπου, σύμφωνα με την παράδοση, η λύρα δόθηκε στον **Τέρπανδρο**, το μεγάλο Λέσβιο ποιητή και μουσικό του 7ου αιώνα, ο οποίος γεφυρώνει το μύθο με την ιστορία, καθώς – όπως γράφει ο Gevaert – **«...έθεσε τις οριστικές βάσεις της ελληνικής μουσικής και αξίζει τον τίτλο του ιδρυτή και θεμελιωτή της»**.

Τους κρητικούς χορούς υμνεί και η **Σαπφώ**, τραγουδώντας για τις γυναίκες της Κρήτης που **«χορεύουν με τ' απαλά τους πόδια γύρω απ' το βωμό τον όμορφο, πατώντας τ' απαλό λεπτό άνθος της χλόης»**.

Την ίδια εποχή (6ος αι.) ο **Πυθαγόρας**, ξεκινώντας από τη Σάμο, **προβάλλει και υποστηρίζει την επιστημονική βάση της μουσικής με τις θεωρίες του**, που είναι γνωστό ότι άσκησαν τεράστια επίδραση στη μουσική σκέψη όλων των εποχών, ως τις μέρες μας. Η μεγάλη διάνοιά του, με βάση τις μουσικές συμφωνίες, διατυπώνει σε αριθμητικές αναλογίες τη συμφωνία του Σύμπαντος, προσπαθώντας να εισδύσει έτσι, με την ιερά αριθμολογία, στα μυστήρια του απείρου.

Εκτός από τις γραπτές πηγές, την πλούσια μουσική στο Αιγαίο της αρχαιότητας μαρτυρούν κι ένα πλήθος από αρχαιολογικά ευρήματα (αντικείμενα και παραστάσεις σε αγγεία, τοιχογραφίες, ψηφιδωτά).

Βάση της αρχαίας μουσικής ήταν το

* *Από την ανέκδοτη μελέτη του Θεοφάνη Αντ. Σουλακέλλη καθηγητού Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής, Προέδρου - Καλλιτεχνικού Δ/ντή του Κέντρου Αιγαιακών Λαογραφικών & Μουσικολογικών Ερευνών Κ.Α.Λ.Μ.Ε.*

και «αι νήσοι των Μακάρων»

του **Θεοφάνη Αντ. ΣΟΥΛΑΚΕΛΛΗ** *

φωνητικό τραγούδι με συνοδεία οργάνων: λύρα, φόρμιγγα, κιθάρα, αυλοί, βάρβιτος, μαγάδιο, πηκτίδες και άλλα. Το ιδεώδες για την ελληνική μουσική είναι η ένωση λόγου - ποιήματος, μέλους και ρυθμού, ακόμη και με κίνηση - όρχηση και υπόκριση, σε ενιαίο καλλιτεχνικό σύνολο. Γι' αυτό το λόγο σήμερα δεν βρίσκουμε παρά ελάχιστα καθεαυτού οργανικά ελληνικά μουσικά μέλη και πολύ λίγους «μουσικούς νόμους», μουσικές μήτρες, στις οποίες μπορεί να προσαρμοστεί ένα ορισμένο είδος τραγουδιών ή μέτρο στιχουργικό. Τα περισσότερα είχαν και τότε και έχουν και σήμερα, ως βάση, κείμενο και ποιητικό θέμα, που το περιβάλλει ορισμένη μουσική και ρυθμική δημιουργία και τις περισσότερες φορές το ακολουθεί ο χορός.

Τα ποιήματα, του **Αλκαίου** και της **Σαπφούς** και των άλλων λυρικών και βουκολικών, πάντα προϋπέθεταν εκτέλεση **«μετά μουσικής φωνητικής ή ενοργάνου», και όχι ψιλή απαγγελία**. Ο παλαιός ποιητής είναι και μελοποιός, ο δε θεατρικός συγγραφέας, ακόμα περισσότερο, υποκριτής και χορευτής. Υπήρχαν, όμως, και καθαρώς οργανικές συνθέσεις, **«νόμοι κιθαρωδικοί και αυλωδικοί»**, με τους οποίους αγωνίζονταν στην **«ψιλή»** (χωρίς τραγούδι) **«κιθάριση και αύληση»** κατά τις πανελλήνιες ή τοπικές εορτές. Περίφημοι ήταν οι **«αυλωδικοί νόμοι»** - συνθέσεις του **Ολύμπου**, ενώ σε μεγάλη υπόληψη από τους παλαιούς ήταν οι **«κιθαρωδικοί νόμοι»** του **Τέρπανδρου**.

ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ

Σ' ὦ φίλε γάμβρε, κάλως εἰκάσδω;
Τα κάλλη σου ακριβέ γαμπρέ με τι να παρομοιάσω;
(στίχος γαμήλιου επιθαλάμιου) Σαπφώ Ερεσία, 7ος αι. π.Χ.

Ύμνοι και Ωδές θρησκευτικές, τραγούδια ηρωικά και ιστορικά, κάλαντα, συμποτικά ή όπως τα λέμε του τραπεζιού, του τρύγου και του θέρους, θαλασσινά και ποιμενικά, γαμήλια και ερωτικά, θρήνοι νεκρικοί, τραγούδια θεατρικά και άλλα, **είχαν ως βάση την ανθρώπινη φωνή και όχι το μουσικό όργανο**, όπως δηλώνει και το όνομα **«άσμα»** και **«έπος»**. Αυτό το είδος της μουσικής – θρησκευτική και έπος – που ήταν για τους αρχαίους όχι απλώς **θέαμα και ψυχαγωγία**, αλλά κάτι σαν τη **σημερινή ακολουθία ή τη θρησκευτική λειτουργία**, φρόντισαν να διαφυλάξουν αλώβητο από κάθε αλλοίωση και παραφθορά και οι κάτοικοι των νησιών του βορειοανατολικού Αιγαίου.

ΜΥΛΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ

Ἄλει, μύλα, ἄλει καί γάρ Πιττακός ἀλεῖ,
μεγάλας Μυτιλάνας βασιλεύων.
Πλούταρχος

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα **εργατικά τραγούδια**, που, με τη συμφωνία του ρυθμού τους, με τις ρυθμικές κινήσεις του εργάτη, έχουν σκοπό να ευκολύνουν την εργασία, κανονίζοντας την ενέργεια των μυών και εμποδίζοντας τη σπατάλη μυϊκής δύναμης. Το παλαιότερο και γνωστότερο παράδειγμα είναι το αρχαίο **μυλικό άσμα**. Όμοια είναι και η αρχή όλων εκείνων των ελληνικών τραγουδιών τα οποία τραγουδούσαν όταν άλεθαν οι γυναίκες με το χερόμυλο. Επίσης, υπάρχουν μερικά ειδικά άσματα για το σκάλισμα (*δεσκαφισκιάτικα*, Χίος), θεριστικά (του *θέρους*, *θεριστιάτικα*, Χίος), του τρύγου, της περισυλλογής της μαστίχης (*σχινιάτικος* ή *σοττεβριάτικος* σκοπός, Χίος), της περισυλλογής της σταφίδας, υφαντικά, του καμινιού, του μαγκάνου, του δρόμου (της στράτας). Δεν έχουν, όμως, καταστήσει σαφές οι συλλογείς, κατά πόσον αυτά τα άσματα συνδυάζονται και με κάποιο ρυθμό της εργασίας ή απλώς, χωρίς τέτοιο συνδυασμό, χρησιμεύουν μόνο για την ανακούφιση των εργαζομένων. Από αυτά πολλά έχουν άμεση σχέση προς την τελούμενη εργασία, ενώ άλλα δεν σχετίζονται. Η χρήση των τραγουδιών αυτών βαθμιαία υποχώρησε. Συχνά τραγουδήθηκαν από παιδιά και πολλά μετατράπηκαν σε παιδιές.

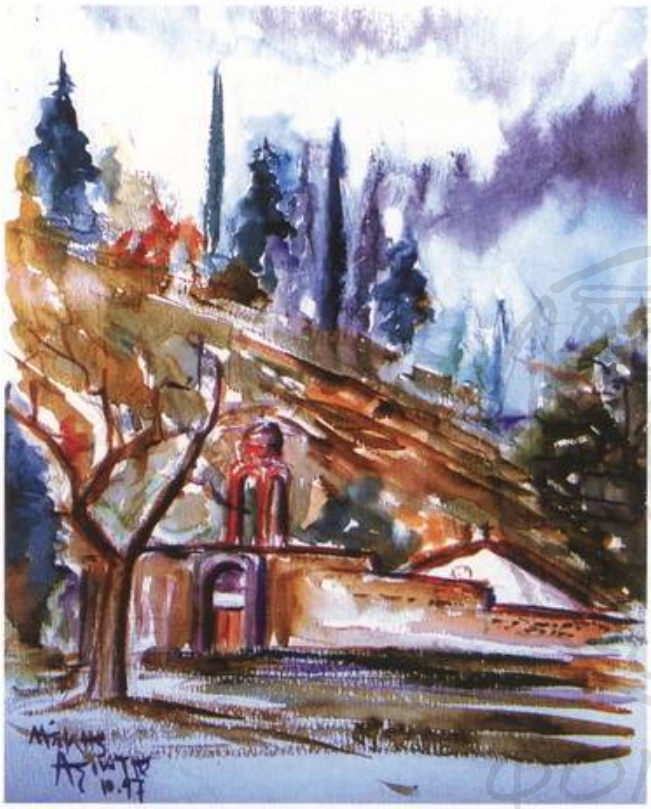
(Συνέχεια στη σ. 15)

Μάκης Σ. Αξιώτης *

Λίγες Σκέψεις Για Την Τέχνη *

Σκίτσο: Μάκη ΑΞΙΩΤΗ

Μονή Περιβολής, ακουαρέλλα, 1997

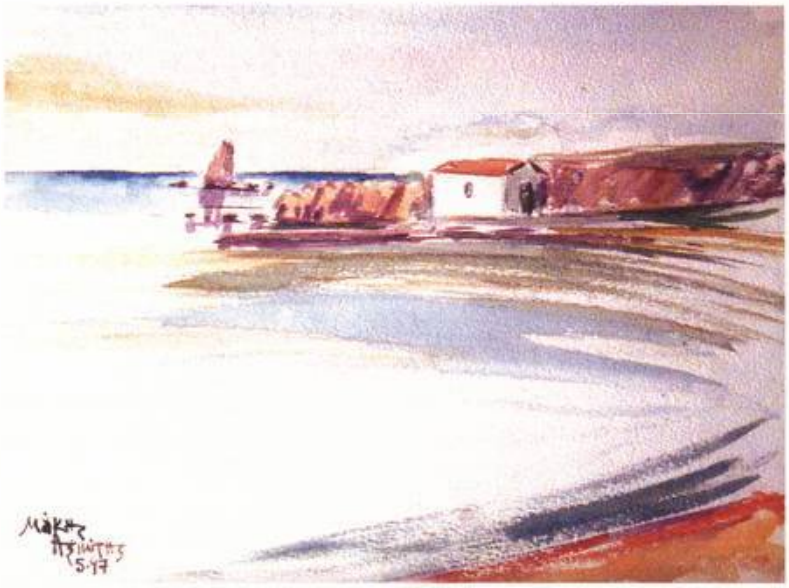

Πόλεμος, λάδι, 2004

Με το «κλικ» μιας φωτογραφικής μηχανής παγώνει ένα κομμάτι του χρόνου και του χώρου, των μορφών και των χρωμάτων. Με την επέμβαση επάνω στο υλικό, στο μέσο, ο δημιουργός προσπαθεί να υλοποιήσει, να μορφοποιήσει ένα τεράστιο κομμάτι του εαυτού του και της επίδρασης στον εσωτερικό του κόσμο, ολόκληρου του ορατού, του αθέατου σύμπαντος και ενός χρόνου που διαρκώς αλλάζει τα πάντα. Αυτήν την αέναη κίνηση που συμβαίνει με τις συνεχείς ροές ερεθισμάτων επάνω στην άβυσσο του εσωτερικού του κόσμου, ο καλλιτέχνης προσπαθεί, με τρομερή δυσαναλογία μεγεθών, να τιθασεύσει, να εξωτερικεύσει, να ανακοινώσει ότι την «κατέχει».

Ό,τι υπάρχει γύρω γίνεται εργαλείο και αντικείμενο έκφρασης. Από την μυσταγωγία των σπηλαίων με τις *βραχογραφίες* - στο βράχο το έγχρωμο χώμα - μέχρι τους φθορίζοντες σωλήνες της *Χρύσας* και τις τεράστιες ομπρέλες του *Ζογγολόπουλου*, από το κομμάτι του Κόσμου του *Ραφαήλ* έως το μπέρδεμα των γραμμών του *Πόλλοκ*, από τους *Αρχαϊκούς Κούρους* έως τις μπρούτζινες μορφές του *Ροντέν*, το υλικό προσπαθεί σε ένα άνισο αγώνα, να ενσωματώσει και να μορφοποιήσει ασίγαστα πάθη δημιουργίας και αγωνίας, ενός κόσμου που χάνεται συνεχώς από την επικαιρότητα και χαρίζει μόνο ρωγμές ερμηνείας του.

* *Με την ευκαιρία των 2 ατομικών Εκθέσεων Ζωγραφικής του Μ. Α. (στο Δημ. Θέατρο Μυτιλήνης & Αρχοντικό Γεωργιάδη, Ιούλιος '09)*

Άης Γιάννης (Μονόπετρο), Μυτιλήνη, Ακουαρέλλα, 1997

Η ΤΕΧΝΗ είναι ένας όρος με απέραντη σημασιολογική ερμηνεία, πολυσημία εκφραστικών μέσων, κάτι που επιδέχεται οποιοδήποτε ορισμό, αφού στέκεται αποκλειστικά κοντά στον άνθρωπο, από τότε που της ζήτησε να μένει αρωγός του.

Δεν υπάρχει λοιπόν ένας ορισμός αυτού του «φαινομένου». Εξυπηρέτησε στρατευμένες ιδεολογίες, πολιτικές και μεταφυσικές, και εξέφρασε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο πολύπλοκα συμπλέγματα του ατομικού κόσμου προικισμένων ανθρώπων. Ίσως η ερμηνεία της ή πρόσληψή της να αφορά το κάθε ανθρώπινο όν ξεχωριστά, και έτσι είναι. Η αισθητική μπορεί να διδάσκεται, ο κάθε άνθρωπος όμως είναι ένα μοναδικό βιβλίο, ένα κομμάτι του κόσμου, μέσα στο οποίο υπάρχουν οι ατομικές του σελίδες αισθητικής. Οι εικόνες γεννιούνται μέσα μας, παιχνίδι πολύπλοκο του ματιού μας με το εσωτερικό φως.

« Με την επέμβαση επάνω στο υλικό, στο μέσο, ο δημιουργός προσπαθεί να υλοποιήσει, να μορφοποιήσει ένα τεράστιο κομμάτι του εαυτού του και της επίδρασης στον εσωτερικό του κόσμο, ολόκληρου του ορατού, του αθέατου σύμπαντος και ενός χρόνου που διαρκώς αλλάζει τα πάντα... »

Παιχνίδι αδυσώπητο, στις βαθειές, άγνωστες βιολογικές μας δομές. Ένας κόσμος ορατός, φτιαγμένος από μορφοποιητικές γραμμές και χρώμα. Χρώμα που γεμίζει τα πάντα, ασφυκτικά παρόν, μεταβαλλόμενο αέναα, έγχρωμες λέξεις του κόσμου, ποίηση της μορφής. Είναι μυστήριο, πώς αυτό το άπιαστο, το ακατέργαστο χρώμα παγώνει παλλόμενο σ' ένα έργο τέχνης, μια γραμμή στις παρειές του μάρμαρου και του μπρούντζου. Πώς επισημοποιείται το πάντρεμα της συνετής γραμμής με αυτόν τον ανυπόταχτο υπηρέτη της ομορφιάς του κόσμου μας, το χρώμα, πώς η ιδέα, το συναίσθημα γίνεται υλικός κόσμος, πώς η σύγκρουση γίνεται κατάφαση σ' αυτόν που το εκφράζει και σ' αυτόν που το δέχεται...

Η «υδατογραφία», η ακουαρέλλα, είναι μία από τις ικανότητες της εξειδίκευσης στην έκφραση. Το χρώμα εισχωρεί πρώτα και καταλαμβάνει το νερό και μετά εισβάλλουν μαζί στις ίνες του υλικού, το διαποτίζουν, το κατακτούν, εκφράζουν την ικανότητά τους να χρησιμοποιούνται, παράγοντας τέχνη. Αυτή η διείσδυση του χρώματος στις παρυφές του άλλου, γεννώντας την απόχρωση, δίνει την κίνηση, το μεταβλητό της έννοιας του χώρου, την απατηλή ρυθμικότητα του χρόνου. Η ακουαρέλλα διαχέεται, αφήνοντας ελεύθερες, άπαρτες, επιφάνειες χαρτιού, που εκφράζουν την απελευθέρωση του δημιουργήματος, από το κλισέ του χρόνου. Κάτι που στην ελαιογραφία, εκφράζεται με την πλαστικότητα των στρωμάτων του χρώματος, το τρισδιάστατο της υλικής γραμμής. Η κίνηση, η σύνδεση με την ελαστικότητα του χώρου και την μεταβλητότητα του χρόνου, είναι η ειδοποιός διαφορά από το πάγωμα του χώρου από τον φωτογραφικό φακό. Και,

ο απόλυτος ρεαλισμός των μεγάλων δημιουργών, κινείται αέναα μέσα στο χρόνο. Δεν κουράζει ποτέ, δεν απολιθώνεται σ' ένα τοίχο ένα πραγματικό έργο τέχνης. Εκτινάσσεται, κατακτώντας συνεχώς το μέλλον του. ■

* *Ο Μάκης Στρ. Αξιώτης (1950) κατάγεται απ' τον Παπάδο - Λέσβου. Ιατρός. Ιστοριοδίφης. Ποιητής και Ζωγράφος, λεσβολάτρης, με πλούσιο συγγραφικό έργο. Εκδότης του σατυρικού φυλλαδίου «Μασέλλα ή ναύς».*

Παράσχος Θ. ΜΑΝΙΑΤΗΣ *

Η μουσική

***Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ** σε όλο τον κόσμο είναι ανυπολόγιστη. Η μουσική προκαλεί πολλά συναισθήματα, επαναφέρει στην επιφάνεια παλιές μνήμες και δημιουργεί νέες, ικανοποιώντας αισθησιακά την ανθρώπινη συγκίνηση.*

Με την ικανότητα να βοηθά στον προσδιορισμό ενός πολιτισμού, καθώς να εκπαιδεύει χώρες γνωρίζοντας άλλους πολιτισμούς, η μουσική παρέχει επίσης μια αίσθηση της γνώσης. Η μουσική μπορεί να είναι ένα εργαλείο για πολλά πράγματα: χαλάρωση, υποκίνηση-παρακίνηση και επικοινωνία. Αλλά συγχρόνως μπορεί επίσης να είναι ένα εργαλείο για την αντίσταση : ενάντια στους γονείς, ενάντια στην αστυνομία, ενάντια στην εξουσία μέσα στις καταλήψεις των σχολείων, και άλλα.

Η μουσική εξημερώνει και ηρεμεί τα πάντα, με μοναδική εξαίρεση τους μουσικούς οι οποίοι στις περισσότερες των περιπτώσεων εξαγριώνονται, επειδή δεν μπορούν να την εκτελέσουν σωστά.

Μέσα στη βασιλεία της εισαγόμενης κουλτούρας, της πολυπολιτισμικής καλλιέργειας και της δημιουργίας της αποκαλούμενης παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας αναδύεται η ανάγκη της επέκτασης των οριζόντων με σκοπό τον καταποντισμό των ανθρώπων σε πολύ περισσότερα πράγματα από αυτά που ακριβώς φαίνονται καθημερινά διά γυμνού οφθαλμού. Είναι πολύ σημαντικό να σημειωθεί ότι ο ρόλος της μουσικής στο σημερινό κόσμο είναι ένα βασικό εργαλείο στο στάδιο της παγκοσμιοποίησης.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ένας τυπικός, αν και περιοριστικός, ορισμός είναι αυτός που δίνει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ο οποίος δίνει έμφαση στην αυξανόμενη οικονομική αλληλεξάρτηση των χωρών παγκόσμια, μέσω του αυξανόμενου όγκου και ποικιλίας διεθνών συναλλαγών αγαθών και υπηρεσιών, της ελεύθερης ροής κεφαλαίου διεθνώς, και της γρήγορης και ευρείας διάχυσης της τεχνολογίας. Παρόλο που η παγκοσμιοποίηση είναι ένα ιδιαίτερα περίπλοκο σύμπλεγμα φαινομένων και σχέσεων, εντούτοις μπορεί κάποιος να διαχωρίσει διάφορες πτυχές της:

- **βιομηχανική** παγκοσμιοποίηση - η ενίσχυση και επέκταση των πολυεθνικών εταιρειών
- **χρηματοπιστωτική** παγκοσμιοποίηση - η ανάδυση παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και η πιο εύκολη πρόσβαση σε εξωτερικές χρηματοδοτήσεις για εταιρικούς και κρατικούς δανειζόμενους
- **πολιτική** παγκοσμιοποίηση - η επέκταση των πολιτικών συμφερόντων σε περιοχές και χώρες που δεν γειτνιάζουν με τα πολιτικά ισχυρά κράτη
- παγκοσμιοποίηση της **πληροφόρησης** - αύξηση της ροής πληροφόρησης μεταξύ γεωγραφικά μακρινών περιοχών
- **πολιτισμική** παγκοσμιοποίηση - ανάπτυξη διαπολιτισμικών επαφών και δημιουργία μιας παγκόσμιας κουλτούρας. (wikipedia.org).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ

Υπάρχουν οι εξής δισκογραφικές εταιρείες γίγαντες μέσα από τις οποίες περνά η παγκοσμιοποίηση της μουσικής, με μουσική τύπου Αγγλο-Αμερικανική ποπ, που παράγεται, εκπέμπεται στα ΜΜΕ και διανέμεται στα κανάλια διανομής: Sony (Japan), Time/Warner (U.S.), Polygram (Netherlands/Germany), Bertelsmann Media Group (Germany), Thorn/EMI (U.K.), MCA (U.S.), and Virgin (U.K.).

* *Ο Π. Μ. γεννήθηκε στη Μυτιλήνη. Κατέχει 17 ακαδημαϊκούς τίτλους σπουδών (5 διδακτορικά διπλώματα) τόσο σε κλάδους Πολυτεχνείου, όσο και στη Μουσική. Δίδαξε σε αμερικανικά και ελληνικά Πανεπιστήμια. Είναι λέκτορας του Οικονομικού πανεπιστημίου Αθηνών. Παράλληλα κάνει καριέρα συνθέτη και μαέστρου. Έργα του έχουν παιχθεί σε 120 χώρες.*

υπό καθεστώς πίεσης*

* Η πίεση δεν περιορίζεται μόνο στη μουσική τέχνη, αλλά αφορά κάθε μορφή τέχνης. Επομένως ο γενικός προβληματισμός μπορεί να αποδοθεί στην αγγλική γλώσσα ως "ART UNDER PRESSURE".

Οι εν λόγω εταιρείες «σερβίρουν» αναγκαστικά ενιαίο ήχο, βαπτιζόμενος ενοποιημένος - παγκοσμιοποιημένος ήχος εκτεθειμένος σε παγκόσμια ακουστική θέα. Αυτό σημαίνει ότι παγκόσμια θα ακούμε και θα βλέπουμε το ίδιο θέαμα. Όπως π.χ θα ακούμε τα τραγούδια της Μαντόνα και θα βλέπουμε τα πόδια της Μαντόνα είτε το θέλουμε είτε δεν το θέλουμε. Μάλιστα δε, θα πρέπει αναγκαστικά να ακούμε μουσική σε τραγούδι της Μαντόνα με εισαγωγή παρμένη από άλλο τραγούδι του πρώην συγκροτήματος ABBA, με πληρωμένα βέβαια τα πνευματικά δικαιώματα.
Το φαινόμενο τούτο ο συγγραφέας το αποκαλεί Μαντοναποίηση.

ΓΙΑΤΙ ΑΝΤΙΔΡΟΥΜΕ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Για να αποδείξουμε την αντίδρασή μας στην παγκοσμιοποίηση αναλύουμε λεπτομερώς δύο παραδείγματα:

Παράδειγμα πρώτο

Το στυλ του Τσέχου συνθέτη **Αντονίν Ντβόρζακ** (1841-1904) είναι γεμάτο από λαϊκό-εθνικό μουσικό υλικό, συνήθως της πατρίδας του αλλά όχι μόνον (συμφωνία 9 του Νέου Κόσμου γραμμένη στο πνεύμα των αμερικανικών νέγρικων μελωδιών). Η μουσική του έχει έμπνευση και φρεσκάδα, γεμάτη από ιδέες, ζωηρή κίνηση, άλλοτε ορμητική και άλλοτε τρυφερή ανάλογα με την επιθυμητή έκφραση. Η τεχνική του ήταν από τις πλέον άρτιες της εποχής του, αν και δεν έφτασε σε νεωτεριστικές ακρότητες, όπως άλλοι συνθέτες. Σε όλο το εύρος του έργου του υπάρχει κυρίαρχο το εθνικό-πατριωτικό στοιχείο, ακόμα και στην προσωπική του ζωή.

Παράδειγμα δεύτερο

Επιπρόσθετα ο Ούγγρος **Μπέλα Μπάρτοκ** (1881-1945) ο οποίος είναι ίσως ο μεγαλύτερος εθνικός συνθέτης που έχει εμφανιστεί και ένας από τους σημαντικότερους συνθέτες που χρησιμοποίησε τις τονικές φόρμες και το λαϊκό και παραδοσιακό υλικό σε πείσμα των μοντέρνων τεχνικών σύνθεσης, όπως ο δωδεκαφθογγισμός και των παράλληλων ρευμάτων του, όπως ο νεοκλασσικισμός. Ο συνθέτης μελέτησε σε βάθος την λαϊκή μουσική της πατρίδας του, της Ουγγαρίας, αλλά και των γειτονικών λαών της Ανατολικής Ευρώπης, σε όσο το δυνατόν πιο «γνήσια» μορφή. Τον ενδιέφεραν επίσης, εκτός από την παραδοσιακή μουσική καθαυτή, και οι κοινωνικές-πολιτισμικές διαδικασίες που οδήγησαν στη δημιουργία της. Μελετώντας σε βάθος και χρησιμοποιώντας μαζί με αυτές τις παραδοσιακές μουσικές και διάφορες μοντέρνες, αλλά και κλασικές μορφές επεξεργασίας του υλικού του, δημιούργησε τελικά μία μουσική με χαρακτηριστικό προφίλ και άκουσμα.

Σχόλια

Τα ανωτέρω παραδείγματα είναι απτά παραδείγματα τα οποία η παγκοσμιοποίηση θέλει να εκλείψει. Δηλαδή το γκρέμισμα του εθνικού — δημοτικού — φολκλορικού — πατριωτικού ήχου στις μουσικές συνθέσεις. Δηλαδή, δεν θέλουμε ήχο με ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ. Τουνατίον, θέλουμε ήχο χωρίς ταυτότητα.

Όσον αφορά το εμπορικό σκέλος της παγκοσμιοποίησης που αναφέρεται σαφέστατα στον προαναφερθέντα ορισμό αντιδρούμε επίσης στα ανάλογα εξής φαινόμενα, με του ίδιους παγκόσμιους λήπτες, αλλά αυτή τη φορά παγκοσμιοποιημένους στομαχικά λήπτες, όπως:

Μακντοναλτοποίηση, Κοκα-κολαποίηση, Πέπσι-κολαποίηση, Χαμπουργκερκοποίηση κ.ά.

Επίσης, ωθούμεθα να ξυριζόμαστε κάθε πρωί με την ίδια κρέμα ξυρίσματος (αφρός ή gel) και το ίδιο ξυραφάκι που λέγεται GILLETTE. Έτσι απλά, γιατί αρέσει τους ιθύνοντες της παγκοσμιοποίησης. Και εμείς, παθητικά πρέπει να ακολουθήσουμε.

(Συνέχεια στη σ. 15)

ο ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΜΙΣΣΙΟΣ *

στο πρόσφατα εκδοθέν

«Ποικίλα φιλολογικά

γράφει και για τη συμβολή του ΦΟΜ στην

« Μια λαμπρή έκδοση του κορυφαίου πολιτιστικού παράγοντα της Λέσβου, Περικλή Μαυρογιάννη »

Ο **Ασημάκης Πανσέληνος** αφηγούμενος στο βιβλίο του ***«Τότε που ζούσαμε»*** την συνάντησή του με τον υπομοίραρχο Βαγενά στο Αστυνομικό Τμήμα Μυτιλήνης γράφει, ανάμεσα και σ' άλλα:

— «Εσύ τι γυρεύεις τα βράδια με αυτούς τους ανθρώπους στους καφενέδες; Τι έχετε να πείτε μαζί»; του είπε.

— «Μα κάνω παρέα μαζί τους, μουρμούρισα». Με κοιτάει, σωπαίνει, σκέφτεται και μιλά:

— «Θαρρείς πως δεν ξέρουμε εμείς, από καιρό τώρα, πως είσαι κομμουνιστής»;
Δεν απάντησα, τι να πω; Έβγαλε εκείνος το συμπέρασμα που ήθελε.
Υστερα με κοιτούσε κάμποση ώρα διστακτικός. Λεν μιλούσε. Μα κοίταζε. Τέλος ξεστόμισε αυτό που συλογιζόταν:

— «Είσαι όμως και λογοτέχνης», παρατήρησε αυστηρά. Εγώ μίλησα κι από μετριοφροσύνη έδειξα πως δεν το παραδέχομαι.

— «Δε βαριέστε, του κάνω, τι λογοτέχνης». Εκείνος φάνηκε να θυμώνει.

— «Α! όλα κι όλα. Να είσαι ειλικρινής, κάτι δα ξέρουμε κι εμείς εδώ πέρα. Κι έχουμε και πληροφορίες. Κι επιτέλους και κομμουνιστής ήτανε κι ο Χριστός! Κομμουνιστής είμαι κι εγώ, αν με εξετάσεις στο βάθος! Όχι όμως και λογοτέχνης! Απορώ πώς καταδέχεσαι, μορφωμένος άνθρωπος...».

Την ίδια - και χειρότερη - γνώμη για τους λογοτέχνες είχε και ο, τότε, Σταθμός Χωροφυλακής Καισαριανής. Την ιστορία την μεταφέρει ο **Μίμης Σαραντάκος** στο βιβλίο του ***«Ο άγνωστος ποιητής Άχθος Αρούρης»*** - για όποιον θέλει να την διαβάσει μαζί με άλλες σπαρταριστές, ο υπογράφων την είχε ακούσει δια στόματος Νίκου Σαραντάκου, δεινού αφηγητή των περιπετειών του Λαγάνη.

Παρακολουθούσαν λοιπόν οι χωροφύλακες τον **Νικόλαο Κορκοφίγκα** - επιφανή κρατικό λειτουργό και συγγραφέα πολλών φιλοσοφικών βιβλίων - καί αναφέρανε αρμοδίως και τούτα:

— «...Εκ της διακριτικής παρακουθήσεώς του διεπιστώθη ότι συχνάζει εις το επί της οδού Ασκληπιού καφενείον «Ο Μαύρος Γάτος», ένθα συχνάζουσι λογοτέχναι, ποιηταί και άλλα ύποπτα στοιχεία...».

Αυτές βέβαια ήταν οι χωροφυλακίστικες απόψεις του Μεσοπολέμου περί λογοτεχνών και είμαι σίγουρος πως σήμερα κανένας δεν τις υποστηρίζει και μάλιστα εδώ στο νησί, όπου ό,τι σπουδαιότερο έχει να επιδειχθεί είναι ακριβώς αυτό: *η αφοσίωση και η επιτυχής πορεία των ανθρώπων του στα γράμματα, στις τέχνες, στον πολιτισμό.*

* *Ο Κ. Μ. γεννήθηκε το 1938 στη Μυτιλήνη. Ποιητής, δοκιμιογράφος, πολυγραφότατος συγγραφέας. Αναστηλωτής των λεσβιακών Γραμμάτων. Το πλούσιο έργο του έχει μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες.*

αξιόλογο βιβλίο του **της Μυτιλήνης»**

(Εκδ. "Πιττακός" Αθήνα 2009 - Τόμ. 14ος)

ιστορία της λεσβιακής γραμματείας, με τίτλο :

Εν πάση περιπτώσει, και πέρα από αυτά, προσφάτως στη Μυτιλήνη κυκλοφόρησε ο **πέμπτος τόμος (2004)** της περιοδικής έκδοσης ***«Μυτιλήνη»***. Πρόκειται για μια ιδιαιτέρως φροντισμένη, ως προς την εκτυπωτική εμφάνισή της και ως προς τα περιεχόμενά της έκδοση, που βγήκε με την επιμέλεια του **κορυφαίου πολιτιστικού παράγοντα του νησιού**, **Περικλή Μαυρογιάννη** και με την «χορηγία» της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου.

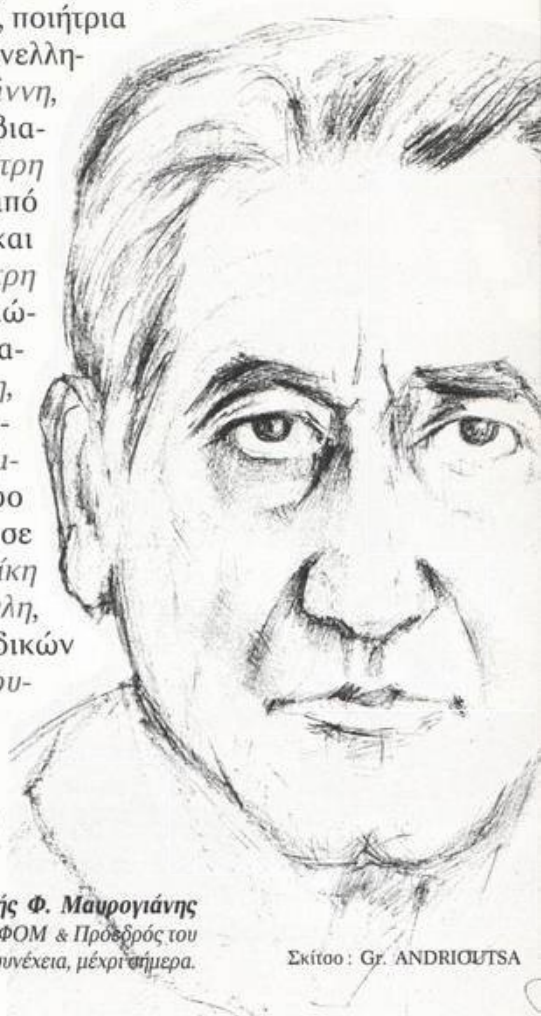
Οι τέτοιες *«χορηγίες»* είναι μια πανάρχαια υπόθεση, που μάλλον, ξεκινά από τους Έλληνες, τους Αθηναίους. Όσοι ασχολούνται με τα γράμματα και τις τέχνες δεν είναι δα και υψηλών εισοδημάτων, και οι σχετικές δαπάνες καθόλου ευκαταφρόνητες για τα βαλάντια μισθοσυντήρητων ή σωματείων με επισφαλή έσοδα. Κάτι λοιπόν ήξεραν εκείνοι οι παμπάλαιοι πρόγονοί μας και επιχορηγούσαν τέτοιες προσπάθειες. Είναι μεμπτό να συνεχίζονται και σήμερα; Και γιατί δηλαδή σώνει και καλά είναι *«συναλλαγή»* με τον Βογιατζή, παραδείγματος χάρη, η έκδοση ενός βιβλίου; Ομολογώ πως μου είναι αδύνατο να δικαιολογήσω ένα τέτοιο ισχυρισμό, εκτός πια και αν δεχτώ ότι ο ευτελισμός των πάντων έπιασε πάτο ή βρίσκεται εκεί κοντά.

Στην έκδοση λοιπόν τούτη συνεργάζονται αρκετά... ύποπτα στοιχεία, άλλα γνωστά πανελληνίως, άλλα κινούμενα στους χώρους του νησιού.

Ο φιλομαθής αναγνώστης θα βρει ποιήματα, αφηγήματα, μελέτες και άλλα γραμμένα (μνημονεύω με τη σειρά δημοσίευσης, για να μη θεωρηθεί ότι συγκρίνω τους συνεργάτες μεταξύ τους) από τους: *Δημήτριο Νιάνια*, καθηγητή πανεπιστημιακό, *Στρατή Πασχάλη*, βραβευμένο με κρατικό βραβείο ποίησης, *Χρυσούλα Χατζηγιαννιού*, ποιήτρια από τις πλέον γνωστές πανελληνίως, *Βαγγέλη Καραγιάννη*, έγκριτο ιστορικό της λεσβιακής γραμματείας, *Δημήτρη Νικορέτζο*, βραβευμένο από την Ακαδημία, ποιητή και κριτικό εκλεκτό, *Δημήτρη Πέππα*, ποιητή που δικαιώθηκε λογοτεχνικής σύνταξης, *Μίμη Ελευθεριάδη*, ποιητή και πεζογράφο αξιόλογο, *Δημήτρη Καραμβάλη*, ποιητή, πεζογράφο και κριτικό, εντυπωσιακό σε ποιότητα και ποσότητα, *Νίκη Σεραφετινίδου-Βούρβουλη*, βραβευμένη ποιήτρια παιδικών βιβλίων, *Όλγα Σταυρίδου-Δεληγιάννη*, πεζογράφο λίαν αξιόλογη,

(Συνέχεια στη σ. 14)

Περικλής Φ. Μαυρογιάννης
Ιδρυτής ΦΟΜ & Πρόεδρός του από το 1977, συνέχεια, μέχρι σήμερα.

Σκίτσο : Gr. ANDRICOUTSA

«Ποικίλα φιλολογικά της Μυτιλήνης»

Συνέχεια από σ. 13)

Γιώργο Βαλέτα, κορυφαίο πανελληνίως γραμματολόγο και δοκιμιογράφο, *Χρύσανθο Μολίνο*, κριτικό υψηλής στάθμης, *Τάκη Χατζηαναγνώστου*, πολυβραβευμένο πεζογράφο, *Αλέξανδρο Δημάσο*, πολύ καλό πεζογράφο, *Κλεάνθη Παλαιολόγο*, το ίδιο, *Παντελή Αργύρη*, οξυδερκή κριτικό, *Μήτσο Τσιάμη*, από τους καλύτερους πανελληνίως ποιητές και κριτικούς, *Στράτο Χατζηγιάννη*, καλό πεζογράφο, *Σίτσα Καραϊσκάκη*, ποιήτρια και πεζογράφο, ανθολογημένη σε πολλές ανθολογίες, *Ιωάννη Μουτζούρη*, εκλεκτό ιστορικό, όπως και τους συγγραφείς - λογοτέχνες: *Μάκη Αξιώτη, Παναγιώτη Παρασκευαΐδη, Στρατή Αναγνώστου, Στρατή Μισγίρη, Βασίλη Κουμαρέλα, Αλφόνσο Δελή, Αντώνη Πλάτων* και άλλους.

Είναι πράγματι εντυπωσιακή η συμμετοχή, και ας με συγχωρέσουν όσοι δεν μνημονεύονται, σημασία έχει ότι **ο τόμος είναι ένας από τους πλέον πολύτιμους που βγήκαν ποτέ, και όχι μόνο στο νησί**, ας μου επιτραπεί αυτή η κατηγορηματική διαπίστωση, καθώς από τα χέρια μου έχουν περάσει εκατοντάδες παρόμοιες εκδόσεις, για να μην πω χιλιάδες, και μου φαίνεται πως η υπομετριότητά μου κοινή αξιολογική γνώση έχει.

Εν ολίγοις, όσο και αν κακοφαίνεται σε μερικούς, **οι λογοτέχνες** *(τα... ύποπτα στοιχεία)* **είναι αυτοί που κάνουν, ακόμα, να ακούγεται το νησί μας και παραέξω**.

Και ο **Περικλής Μαυρογιάννης**, μπροστάρης πάντοτε. Νά που τώρα θυμήθηκα και κάτι ακόμα, που θα σας το μεταφέρω, γιατί μου το έλεγε, και συχνά, ο αγαπημένος φίλος, μακαρίτης δυστυχώς από χρόνια, **Νίκος Δαμδούμης** — γνώστης της νοοτροπίας των συμπατριωτών μας :

— *«Μουρέλιμ' Κουστέλ', ιδώ στ' Μυτιλήν' μόλις ξεχουρίχ'ς κουματέλ', αρπούν μια χατζάρα και χραπ παν' να σε κόψιν τα ποδάρια σ', να ξαναγίν'ς ίδιους σαν ουλνούς...».*

...Ασχετο, φυσικά, με τον Περικλή Μαυρογιάννη και τους αγώνες του και τις αγωνίες του για τη συνέχιση των λαμπρών παραδόσεών μας, αλλά τι να γίνει, το θυμήθηκα ...

Κώστας Γ. ΜΙΣΣΙΟΣ *

* Το παραπάνω κείμενο πρωτοδημοσιεύθηκε στην εφημ. *«Εμπρός»*, α.φ. 1805, Πε. 24 Φεβρ. 2005, σ. 20.

Η Περιοδική Έκδοση «ΜΥΤΙΛΗΝΗ» του ΦΟΜ

Τα εξώφυλλα της έκδοσης «ΜΥΤΙΛΗΝΗ» φιλοτέχνησαν οι Ζωγράφοι
Μανώλης Καλλιγιάννης - Γιώργος Λολοσίδης - Γιώργος Κακαδέλλης - Μαρία Καλλιπολίτη - Μανώλης Καλλιγιάννης

τ. Α΄ 1981 **τ. Β΄ 1983** **τ. Γ΄ 1988** **τ. Δ΄ 1991** **τ. Ε΄ 2004**

και στο 2009 υπό έκδοση ο Στ΄ τόμ., αφιερωμένος στο Ερασιτεχνικό Θέατρο

Οι μουσικές του Αιγαίου και οι νήσοι των Μακάρων

Συνέχεια από σ. 7)

ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΟΡΟΙ

Δύο από τους τρεις βασικούς, τρεις αρχαϊκούς **ελληνικούς μουσικούς τρόπους** και τα παράγωγα τους, που φέρουν ονόματα ασιατικά (φρύγιος, λύδιος), δείχνουν σε ποιους οφείλουν μεγάλο μέρος του πλούσιου υλικού της μουσικής τους οι Έλληνες της αρχαιότητας. Τα ονόματα **ιωνικός** ή **ιάστιος**, **αιόλιος** και **λοκρικός** ορισμένων μουσικών τρόπων, δείχνουν ότι, **εκτός από τους Δωριείς**, και τα άλλα ελληνικά φύλα συνέβαλλαν στη διαμόρφωση του **συστήματος της ελληνικής μουσικής**. Η συνταύτιση εξάλλου πολλών μουσικών τρόπων ελλαδικής/ελληνικής και ασιατικής καταγωγής - υποφρύγιος ή ιάστιος, ή ιωνικός και λοκρικός - δείχνει/αποδεικνύει ότι, στο πέρασμα των αιώνων υπήρξε περίοδος προσαρμογής των ξένων μουσικών κλιμάκων/οι ξένες μουσικές κλίμακες αφομοιώθηκαν προς στο σύστημα της ελληνικής μουσικής αλλά και αντιθέτως, ότι και μετά/παρά την προσαρμογή αυτή υπήρχαν στην πράξη, μεταξύ των τρόπων που συνταυτίζονται, πολλές διαφορές και ποικιλίες διαστηματικές, οι οποίες και δικαιολογούν την παραδοχή πολλών αποχρώσεων ή χροών, όπως τις έλεγαν, κατά μουσικό γένος.

Μουσικοί τρόποι και όροι που δανείζονται το όνομα και το χαρακτηρισμό τους από τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου είναι:

Αιολία, αιολική αρμονία: μια από τις τρεις ελληνικές αρμονίες (οι άλλες δύο είναι **η δωρική** και **η ιωνική**). Εξέφραζε το ήθος, το χαρακτήρα των Αιολέων: το περήφανο και πομπώδες **«γαῦρον καὶ ὀγκῶδες»**, καθώς και το υψηλό και θαρραλέο ήθος **«ἐξημμένον καὶ τεθαρρηκός»** (*Ηρακλείδης Ποντικός*).

Αιολικός τόνος (τόνος αιόλιος): κατείχε την 7η θέση στον πίνακα του νέο-αριστοξενικού συστήματος των 15 τόνων.

Αιόλιος νόμος: κιθαρωδικός νόμος ανάμεσα σε εκείνους που επινόησε και ονόμασε ο *Τέρπανδρος*.

Ιωνικό-ός: ο Πλάτων την ονόμαζε **«χαλαρὰ ἰαστὶ ἁρμονία»**.

Ιώνιος αρμονία: μια από τις τρεις ελληνικές αρμονίες.

Ιάστιος τόνος (τόνος ιώνιος): κατείχε την 9η θέση στον πίνακα του νεο-αριστοξενικού συστήματος των 15 τόνων.

Ιωνικό μέτρο: μέτρο που συντίθεται από ιωνικούς πόδες. Ο Ιωνικός που αποτελείτο από τέσσερις συλλαβές (είτε δύο μακρές και δύο βραχείες –ιωνικός **«ἀπό μείζονος»**, είτε δύο βραχείες και δύο μακρές –ιωνικός **«ἀπό ελάσσονος»**).

Ιωνικόν: είδος χορού προς τιμήν της Αρτέμιδος στη Σικελία. «Οι Σικελιώτες κυρίως χόρευαν τον ιωνικό [= ιωνικό χορό], προς τιμήν της Αρτέμιδος» (*Πολυδεύκης IV, 103*).

Θεοφάνης Αντ. ΣΟΥΛΑΚΕΛΛΗΣ

Η μουσική υπό καθεστώς πίεσης

Συνέχεια από σ. 11)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μεγάλωσα στο στασίδι υπηρετώντας τη Βυζαντινή μουσική. Γαλουχήθηκα με τις υπέροχες μελωδίες της, και ιδιαίτερα με τα παπαδικά μέλη (μακρόσυρτες μελωδίες) με αποτέλεσμα να ακολουθήσω αναπόφευκτα, με μαθηματικό τρόπο το δρόμο του συμφωνικού συνθέτη. Χρόνια εκτίθεμαι στο κοινό είτε από την έδρα του ακαδημαϊκού δασκάλου είτε μαχόμενος πάνω στο βήμα του μαέστρου. Πάντα σε πλήρη ενέργεια, επίγνωση και πνευματικότητα.

Ταυτόχρονα, ακόμα και σήμερα με σημαδεύουν οι μελωδίες της έντεχνης ελληνικής μουσικής των δεκαετιών 60-70-80 τις οποίες άκουγα, ενώ περπατούσα στο δρόμο προς το δημοτικό και το εξατάξιο γυμνάσιο σκεπτόμενος πάντα και στοιχηματίζοντας με τον εαυτό μου, αν θα καταφέρω κάποτε να γράψω και εγώ ισάξια τραγούδια. Ζούσα από τότε με το εποικοδομητικό όνειρο κάθε νέου.

Τώρα, βρίσκομαι προ μεγάλου συνειδησιακού διλήμματος. Πρέπει να συμβιβαστώ και να υποκύψω στα προστάγματα της παγκοσμιοποίησης και να πλεύσω σε μια ρότα που δεν θέλω, μακιγιάροντας κάθε τόσο κάθε γκριμάτσα πόνου και δυσαρέσκειας ή θα βαδίσω το δρόμο του μοναχικού και περήφανου καβαλάρη, που ανέκαθεν συνηθίζω, υπακούοντας στα προστάγματα της καρδιάς μου, κόντρα στον άνεμο μέσα στο θάμβος της παγκόσμιας καταχνιάς, παραμένοντας Ελληναράς, βοηθώντας την προαγωγή της Ελληνικής μουσικής;

Εάν δεν ακολουθήσω το δεύτερο, τότε ποιος ξένος συνθέτης θα ασχοληθεί με συνθέσεις ελληνικής μουσικής;

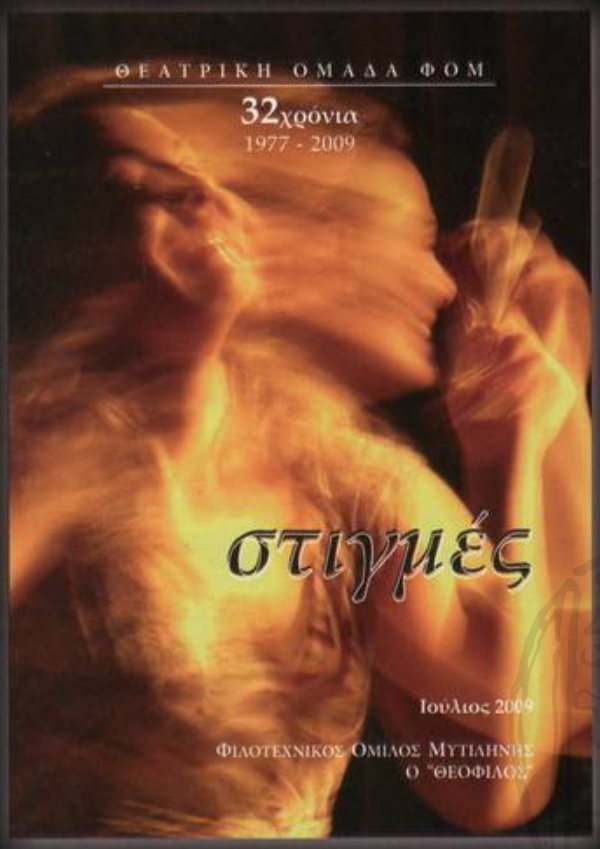
Η συνέχεια της συζήτησης θα λάβει χώρα, όταν θα συναντηθούμε κάποτε, περπατώντας στα λαϊκά στενοσόκακα της κραταιάς άλλοτε «Κουμιδιάς». Σταματήστε με ελεύθερα χωρίς δισταγμό. Είμαι περίεργος να σας αφουγκραστώ μετά προσοχής...

Παράσχος Θ. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

32 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ

ΘΕΑΤΡΟ

Η νέα θεατρική παράσταση

Ερεσός 19-07-09

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Εκθέσεις Σχολής Ζωγραφικής

Μυτιλήνη
11-07-09

ΛΟΓΟΣ & ΤΕΧΝΕΣ

Περιοδικό

2007

κάθε δεύτερη πανσέληνο

ά σελάννα

2009

μοιράζεται χάρισμα